

Väylävirasto Trafikledsverket

Ratasuunnitelman
hyväksymisesitys

8.11.2022

LIITE 1 1 (11)

VAYLA/4828/04.01.01/2021

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
PL 320
00059 TRAFICOM

Tasoristeysturvallisuuden parantaminen rataosuudella Kontiomäki-Ristijärvi, välillä Laajanjoki-Heikkisenjoki, ratasuunnitelma; Paltamo, Ristijärvi

Väylävirasto lähettää otsikossa mainitun 27.04.2022 päivätyn ja 21.10.2022 muutetun ratasuunnitelman hyväksyttäväksi.

Suunnitelman esittely

Tasoristeysturvallisuuden parantaminen Kontiomäki-Ristijärvi, välillä Laajanjoki-Heikkisenjoki ratasuunnitelman tarkoituksena on parantaa tasoristeysturvallisuutta ja tätä kautta mahdollistaa Kontiomäki-Pesiökylä rataosuuden nopeudennosto ja lisääntyvät puunkuljetusmäärät. Tässä suunnitelmassa on esitetty toimenpiteet seuraaviin tasoristeyskohtiin ja niihin liittyviin yksityistiejärjestelyihin; Mannispuro, Saukkovaara, Sipola ja Koivikko.

Valtatie 5 kuuluu maanteiden runkoverkkoon (TEN-T). Valtatiellä olevat nykyiset linja-autopysäkit siirretään katkaistavan yksityistieliittymän kohdalta uuden yksityistieliittymän Y5 yhteyteen Koivikon tasoristeyskohdalle.

Tämän ratasuunnitelman toimenpiteillä ei ole melu- ja värinävaikutusta. Ratasuunnitelman toimenpiteillä ei ole todettu olevan merkittäviä vaikutuksia luontoarvoihin, eliöstöön ja ekologiin yhteyksiin. Ratasuunnitelmassa ja sen ratkaisussa on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon maanomistusolosuhteet.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma

Ratasuunnitelmassa on huomioitu valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteen mukaisesti kestävyys, saavutettavuus ja tehokkuus. Valtakunnallisesti liikennejärjestelmätyössä pyritään edistämään Suomen kilpailukykyä, vastaamaan päästövähennystavoitteisiin sekä parantamaan saavutettavuutta ja yhteyksiä.

8.11.2022

Alueellisessa Kainuun liikennejärjestelmätyösuunnitelmassa vuodelta 2018 liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteina ovat alueellinen kilpailukyky ja kestävä liikennejärjestelmä. Ratasuunnitelmassa esitetyillä tasoristeysjärjestelyillä parannetaan liikenneturvallisuutta, mikä on yksi tärkeimmistä kestävä liikennejärjestelmän kriteereistä. Tasoristeysmuutokset mahdollistavat sujuvan puutavaraliikenteen Kontiomäki-Pesiökylä rataosuudella.

Hankkeen toteutus

Hankkeen tämänhetkinen kustannusarvio on noin 550 000 € (alv 0 %). Ratasuunnitelma on osa laajempaa Kontiomäki-Pesiökylä -radan parantamishanketta, jolle on tehty toteutus päätös 12.2.2021 ja myönnetty 81 milj. euron valtuus valtion vuoden 2020 4. lisätalousarviossa. Hankkeen rahoitus on vuosille 2021-23.

Ratasuunnitelman mukainen rakentaminen aloitetaan loppuvuodesta 2022 ja hankkeen tulee valmistua valtuushankkeelle asetetun aikataulun mukaisesti vuoden 2023 loppuun mennessä. Koska hankkeen aikataulu on kireä, toivoo Väylävirasto suunnitelman hyväksymisen käsittelemistä kiireellisenä.

Kaavatilanne

Suunnittelualueella voimassa olevat kaavat on esitetty alla olevissa taulukoissa.

Maakuntakaavat

Kmv	Kaavan nimi	Kaava-tunnus	hyväksymis pvm.	huom.
662+100-674+670	Kainuun maakuntakaava 2020		7.5.2007	vahvistettu 29.4.2009 valtioneuvosto
662+100-674+670	Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030		30.11.2015	vahvistettu 31.1.2017 YM
662+100-674+670	Kainuun vaihemaakuntakaava 2030		16.12.2019	
662+100-674+670	Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030		1.12.2014	vahvistettu 7.3.2016 YM huom. ei ratasuunnitelma-aluetta koskevia merkintöjä

Ei voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja.

Ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -menettely

Hankkeessa ei ole tehty erillistä YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointia. Ratasuunnitelmassa on arvioitu ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia.

Yleissuunnitelma

Hankkeesta ei ole laadittu yleissuunnitelmaa, koska hankkeen vaikutukset ovat vähäiset. Tasoristeysturvallisuuden parantamistoimenpiteillä ei ole vaikutusta oikeusvaikutteisiin kaavoihin.

8.11.2022

Aiemmat suunnitelmat

Hankkeesta ei ole laadittu muita ratalain mukaisia suunnitelmia.

HYVÄKSYMISESITYS

Väylävirasto esittää hyväksyttäväksi Tasoristeysturvallisuuden parantaminen rataosuu-
della Kontiomäki-Ristijärvi, välillä Laajanjoki-Heikkisenjoki; Paltamo, Ristijärvi
27.04.2022 päivätyn ratasuunnitelman seuraavasti:

Rautatie

Ratasuunnitelma sijoittuu rataosalle 2102 suunnitelmakarttojen 3700 72 5955_001-009 mukaisesti.

Rata-km	Pituus [km]	Raiteisuus	Huom/Piirustus
662+100 – 674+670	12,6	Yksiraiteinen	3700 72 5955 001-009

Rautatien korkeusasema pituusleikkauksien 3700 72 5957 001-009 mukaisesti.

Liikennepaikat

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Rautatiealue

Rautatiealue suunnitelmakarttojen 3700 72 5955 001-009 mukaisesti.

Käyttöoikeus rautatiealueeseen

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Rautatiealueen ulkopuoliset maankäyttörajoitukset

Suoja-alue ulottuu 30 metriä radan keskilinjasta radan molemmin puolin suunnitelma-
karttojen 3700 72 5955 001-009 mukaisesti.

Tasoristeysten näkemäalueet piirustusten 3700 72 5955 001-009 mukaisesti.

Suunnitelmalla ei varata alueita radan myöhempää leventämistä varten.

8.11.2022

Rautateiden hallinnolliset muutokset

Rautateiden hallinnolliset muutokset suunnitelmakartan 3700 72 5955 008 mukaisesti.

Rata-aluetta kavennetaan valtatie 5 linja-autopysäkin rakentamista varten KM 672+450.

Radan kunnossapitotarpeisiin perustettavat oikeudet

Teiden käyttöoikeudet radan pysyviin kunnossapitotarpeisiin perustetaan seuraaville yksityisille sekä olemassa oleville liittymille alla olevan taulukon ja piirustusten mukaisesti:

Rata-km, vas./oik.	Tien tunnus	Kunta	Toimenpide/tarve	Piirustus
665+243	Y1	Paltamo	Käyttöoikeus radan huoltoa varten perustetaan / säilyy nykyisellään	3700 72 5955 003
665+243-665+970 oik.	Y2	Paltamo	Käyttöoikeus radan huoltoa varten	3700 72 5955 003
669+276	Y3	Paltamo	Käyttöoikeus radan huoltoa varten perustetaan / säilyy nykyisellään	3700 72 5955 005 3700 72 5955 006
671+363	Y4	Paltamo	Käyttöoikeus radan huoltoa varten perustetaan / säilyy nykyisellään	3700 72 5955 007
672+350-673+750 oik.	Y5, Y6	Ristijärvi	Käyttöoikeus radan huoltoa varten	3700 72 5955 008 3700 72 5955 009

Y = yksityistie

Rakentamisen ajaksi perustettavat oikeudet

Työn ajaksi haltuun otettavat alueet piirustusten 3700 72 5955 001-009 mukaisesti.

Alueen yksityisten teiden rakentamiseen ja käyttöön perustetaan oikeus piirustusten 3700 72 5955 001-009 mukaisesti.

Laskuoja-alueet laskuojia tai laskujohtoja varten

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Tasoristeykset

8.11.2022

Rata-km	Tasoristeys	Tunnus/tie	Toimenpide	Huom.	Piirustus
665+243	Mannispuro	Y1	Odotustasanteiden parantaminen. plv 25-60		3700 72 5955 003
665+980	Tilapäinen tasoristeys 665+980		Tasoristeys poistetaan.		3700 72 5955 003
669+276	Saukkovaara	Y3	Nykyinen tasoristeys km 669+286 poistetaan ja tasoristeys siirretään uuteen sijaintiin km 669+276. Näkemäolosuhteita parannetaan maa- ja kallioleikkauksin.		3700 72 5955 005 3700 72 5955 006
671+363	Sipola	Y4	Odotustasanteita parannetaan.		3700 72 5955 007
672+352	Koivikko	Y5, Y6	Siirretään uuteen sijaintiin km 672+352. Nykyinen tasoristeys 672+809 puretaan.		3700 72 5955 008
673+755	Keränen	Y6	Tasoristeys poistetaan.		3700 72 5955 009

Y=yksitystie

Tasoristeysten yksityistiejärjestelyt

Rata-km	Tasoristeys	Tunnus/tie	Pituus [m]	Leveys [m]	Päällyste	Piirustus/huomautus
665+243	Mannispuro	Y1 pl 25-60	35 m	ajorata 4,0	sora	3700 72 5955 3 3700 73 6118 1
665+243- 665+970 oik.	Mannispuro	Y2 pl 2-770	768 m	ajorata 4,0	sora	3700 72 5955 3 3700 73 6118 1
669+276	Saukko- vaara	Y3 pl 0-188	188 m	ajorata 4,0	sora	3700 72 5955 5 3700 72 5955 6 3700 73 6119 1 / kaide plv 120-170
671+363	Sipola	Y4 pl 15- 210	195 m	ajorata 4,0	sora	3700 72 5955 7 3700 73 6118 1
672+350- 672+810 oik.	Koivikko	Y5 pl 4-603	599 m	ajorata 4,0, odotustasanne ajoradan le- veys 7,0	sora, plv 4- 25 lii- ttymäalueell a AB	3700 72 5955 8 3700 73 6118 1

8.11.2022

Rata-km	Tasoristeys	Tunnus/ tie	Pituus [m]	Leveys [m]	Päällyste	Piirustus/ huomautus
672+810- 673+510 oik.	Keränen	Y6 pl 0-960	960 m	ajorata 4,0	sora	3700 72 5955 8 3700 72 5955 9 3700 73 6120 1 / kaide vasen plv 240-300

Y = yksityistie

Yksityisteitä koskevat muut järjestelyt

Päätöksellä perustetaan tarvittavat oikeudet ennestään oleviin yksityisiin teihin.

Valtio rakentaa liittymät ja korvaavat yksityiset tiet sekä katkaisee päätöksen vastaiset liittymät kustannuksellaan. Liittymät katkaistaan, kun korvaavat yhteydet on järjestetty.

Maantiet

Valtatie 5 Helsinki-Sodankylä					
V5	2870-3450	0,250	Kokonaisleveys 8,0 m Ajourata 7,0 m Ajokaistoja 1 + 1	Kesto- päällyste	Piirustukset 3700 72 5955 8 3700 73 6257

Valtatien 5 pysäkkijärjestelyt suunnitelmakartan 3700 72 5955 8 mukaisesti.

Valtatien 5 liikennetekniset poikkileikkaukset piirustuksen 3700 73 6257 mukaisesti.

Valtatien 5 korkeusasema pituusleikkauksen 3700 72 6114 mukaisesti.

Tiealue

Tiealueet suunnitelmakartan 3700 72 5955 8 mukaisesti.

Suojattomien tienkäyttäjien suojelu

Valtatiellä olevat nykyiset linja-autopysäkit siirretään katkaistavan yksityistiel liittymän kohdalla uuden yksityistiel liittymän Y5 yhteyteen. Jalankulkijoiden kulkuyhteys yksityistieltä valtatie itäpuolen pysäkillä on järjestetty. Molemmille pysäkeille on myös esitetty odotustila.

Tieturvallisuusvaikutusten arviointi

Valtatie 5 kuuluu Suomessa yleiseurooppalaiseen TEN-T -tieverkkoon.

8.11.2022

Hankkeessa ei ole tehty tieturvallisuusvaikutusten arviointia, koska sen toimenpiteet eivät ole tieverkkoon tehtäviä merkittäviä muutoksia, joilla on vaikutusta tieverkon turvallisuustasoon.

Tieturvallisuusauditointi

Hankkeesta on tehty liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 43 c §:n mukainen tieturvallisuusauditointi.

Arvioinnissa tehtiin seuraava havainto:

C1. (havainto, jota ei suunnittelutarkkuuden vuoksi voida ottaa huomioon vielä tässä suunnitteluvaiheessa). Väylävirasto huomioi tämän osana hankkeen seuraavaa suunnitteluvaihetta.

Maantiealueen ulkopuoliset maankäyttörajoitukset

Valtatien 5 suoja-alue ulotetaan 30 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta.

Valtatien 5 näkemäalue piirustuksen 3700 72 5955 8 mukaisesti.

Valtatien 5 yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät

Valtatie 5 kuuluu 1.1.2019 alkaen valtakunnallisesti merkittävään runkoverkkoon. Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaan runkoverkkoon kuuluvalla maantielle pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Erityisestä syystä ELY-keskus voi myöntää runkoverkkoon kuuluvalla maantielle liittymäluvan. Päätöksellä kielletään liittämästä valtatielle 5 muita kuin alla olevan luettelon mukaisia yksityisten teiden liittymiä ja maatalousliittymiä.

Liittymän sijainti			Liittymän ja yksityisen tien			Huom. / Piirustus
tie	paalu	oik. / vas.	tunnus	pituus [m]	leveys [m], päällyste	
V5	2983	oik.	Y5	603	4,0 Sora.	3700 72 5955 8

Maanteiltä katkaistavat yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä niiden korvaavat yhteydet

Katkaistava liittymä	Korvaava yhteys maantieltä kiinteistöille	Huom. / Piirustus
V 5 pl. 3444 oik.	Y5	3700 72 5955 8

8.11.2022

Sillat

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Tunneli

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Tukimuurit

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Meluntorjuntatoimenpiteet

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Runkomeluntorjuntatoimenpiteet

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Tärinätorjuntatoimenpiteet

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Lunastuksen laajentaminen

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Pohjaveden suojaus

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Tällä hyväksymisehdotuksella / hyväksymisesityksellä esitetään korvattavaksi

Ei koske tätä suunnitelmaa.

HYVÄKSYMISESITYKSEN INFORMATIIVINEN OSA

Haltuunotto

Rautatie- ja maantietarkoituksiin tarvittavat alueet ja oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa. Haltuunotto antaa radanpitäjälle säädetyt oikeudet käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin.

Huoltoteinä käytettävät katualueet, joista sovitaan kuntien kanssa erikseen

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Katusuunnitelmalla hyväksyttävä silta, katu tai muu rakenne

Ei koske tätä suunnitelmaa.

Kustannukset

Hankkeen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 550 000 euroa (alv 0 %) MAKU: 130 (2015=100). Johto- ja laiteomistajien kustannuksiksi on arvioitu 1 500 euroa (alv 0 %).

Vastuut ja velvoitteet

Radanpitäjä asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa tiellä rautatien tasoristeyksen kohdalla olevat varoituslaitteet ja tasoristeysmerkit, jollei kustannusvastuusta toisin sovi. Tieosakkaat asettavat ja pitävät kustannuksellaan kunnossa rautatiestä varoittavat liikennemerkkit.

Suoja- ja näkemäalueilla olevan kasvillisuuden ja luonnonesteiden poistamisesta on radanpitäjän ensin ilmoitettava kiinteistön omistajalle (tai poikkeustapauksessa kuulutettava).

Kuulemismenettely

Suunnitelman laatimisen käynnistämisestä on kuulutettu Väyläviraston verkkosivuilla 28.9.2021 ja siitä on lähetetty Paltamon ja Hyrynsalmen kunnille 28.9.2021 päivätty ilmoitus. Suunnitelman käynnistämistä on ilmoitettu Kainuun Sanomissa 29.9.2021.

Suunnitelmaa laadittaessa on maanomistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, varattu tilaisuus mielipiteen lausumiseen asiasta.

Kutsu vuorovaikutukseen Paltamoon on julkaistu Väyläviraston verkkosivuilla 7.12.2021 ja yleisötilaisuudesta ilmoitettu Kainuun Sanomissa 8.12.2021. Vuorovaikutuksesta on ilmoitettu myös ratasuunnitelmaa koskevien kuntien ilmoitustauluilla. Hankkeen suunnitelmia esiteltiin yleisötilaisuudessa 15.12.2021. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etänä Microsoft Teamsillä tai paikan päällä Neste Kontiomäellä.

8.11.2022

Kutsu vuorovaikutukseen Ristijärvelle on julkaistu Väyläviraston verkkosivuilla 3.1.2022 ja yleisötilaisuudesta ilmoitettu Ylä-Kainuussa 4.1.2022. Vuorovaikutuksesta on ilmoitettu myös ratasuunnitelmaa koskevien kuntien ilmoitustauluilla. Poikkeusoloista johtuen Ristijärven tilaisuus pidettiin etänä 13.1.2022 Microsoft Teamsillä.

Suunnitelmaluonnoksista oli mahdollista antaa karttapalautetta 15.12.2021-21.1.2022 välisenä aikana. Lisäksi suunnitelmista oli mahdollista antaa palautetta tai kysyä lisätietoa suunnitelmista suunnittelijalta puhelimitse 20.-21.1.2022.

Suunnitelmasta on pyydetty Kainuun liitolta, Paltamon ja Ristijärven kunnilta, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksilta lausunnot. Lisäksi niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, on varattu tilaisuus muistutuksen tekemiseen. Suunnitelman nähtävälle asettamisesta on ilmoitettu kirjeitse niille kiinteistön omistajille, joiden kiinteistöstä suunnitelman mukaan lunastetaan aluetta, joiden kiinteistön alueelle muodostuu suoja- tai näkemäalue, joiden kiinteistön alueeseen perustetaan muu oikeus (tieoikeus, las-kuoja) tai joiden kiinteistö rajoittuu rautatie- ja/tai tiealueeseen.

Suunnitelma oli nähtävillä Väyläviraston verkkosivuilla ajalla 6.6.2022-6.7.2022.

Muistutukset

Suunnitelmasta ei ole tehty muistutuksia.

Lausunnot

Ristijärven kunta on ilmoittanut, että ratasuunnitelmasta ei ole huomautettavaa.

Väylävirasto toteaa, että Väylävirastolla ei ole huomautettavaa Ristijärven kunnan antamaan lausuntoon.

Paltamon kunta on ilmoittanut, että ratasuunnitelmasta ei ole huomautettavaa.

Väylävirasto toteaa, että Väylävirastolla ei ole huomautettavaa Paltamon kunnan antamaan lausuntoon.

Kainuun liitto on todennut, että ratasuunnitelma on voimassa olevien maakuntakaavojen mukainen, mutta esittää ratasuunnitelman hyväksymisehdotuksen kohtaan Kaavatilanne lisättäväksi Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan 2030.

Väylävirasto toteaa, että Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030 on lisätty voimassa oleviin kaavoihin hyväksymisesityksen kohtaan Kaavatilanne, mutta ko. kaavassa ei ole ratasuunnitelma-aluetta koskevia merkintöjä.

8.11.2022

Kainuun ELY-keskus on ilmoittanut, että suunnitelmassa on huomioitu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava ratalain tarkoittamalla tavalla. Kulttuuriympäristöjen osalta ei ole huomautettavaa. Suunnitelman luontoarvojen vaikutukset on arvioitu riittävällä tarkkuudella ja arvioinnissa on käytetty ajantasaisia tietoja uhanalaisten lajien esiintymisestä. Mannispuron luontoarvot inventoidaan alkukesällä 2022 ja inventoinnin tulokset huomioidaan hyväksyttäväksi esitettävässä suunnitelmassa. Mikäli ratahanke voidaan toteuttaa siten, ettei se vaarana puron luonnontilaa, hankkeelle ei ole tarpeellista hakea vesilain mukaista lupaa.

Väylävirasto toteaa, että ratasuunnitelma-aineistoon on täydennetty pienvesiselvitys, jonka mukaan Mannispuro on radan yläpuoliselta osaltaan luonnontilaltaan heikentynyt ja alapuoliselta osaltaan luonnontilaisen kaltainen. Suunnitellut toimenpiteet Mannispuron kohdalla ovat pieniä ja rakentamisen aikaisia vaikutuksia puron kiintoaineskuormaan ja hulevesiin rajoitetaan. Kainuun ELY-keskuksen mukaan Kontiomäki-Pesiökylä välin selvitykset on tehty hyvin ja niillä on saatu riittävä tieto hankkeen jatkosuunnittelun pohjaksi. Suunnitelmaselostus on päivitetty selvitysten johtopäätelmien mukaisesti.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että valtatie 5 paallulla 3443 sijaitsevan yksityisen tien liittymän poiston yhteydessä pohjoisen suunnan LA-pysäkki voidaan poistaa rakenteineen, mutta etelän suunnan LA-pysäkki (5/310/3310), joka on myös toiminut P-alueena jätetään rakenteineen. Ainoastaan LA-pysäkin ajorata-merkinnät (reunaviiva) ja pysäkkimerkki poistetaan. Lisäksi lisätään säilyvän P-alueen alkuvuiston kohdalle vakiomerkki P. Uuteen rakennettavaan yksityisen tien liittymään rakennetaan ratasuunnitelman mukaisesti normaalit LA-pysäkit.

Väylävirasto toteaa, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto huomioidaan osana seuraavaa suunnitteluvaihetta eli rakentamissuunnittelua. Tieturvallisuusauditointi on tehty osana ratasuunnitelman laadintaa ja sen raportti on täydennetty ratasuunnitelma-aineistoon.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Väylävirastossa asian on ratkaissut apulaisjohtaja Emmi Tourunen ja esitellyt projektipäällikkö Vesa Pakarinen.

Liite Ratalain mukaisesti nähtävillä ollut ratasuunnitelma
Hallinnollisessa käsittelyssä saadut lausunnot ja muut asiakirjat
Kaikki liitteet löytyvät sähköisesti Väylän Sharefile-palvelusta

Tiedoksi Väyläviraston kirjaamo
ratsu@vayla.fi